

prima instanță: O. Parfeni
instanța de apel: A. Panov, A. Minciuna, M. Moraru

dosarul nr. 2ra-1016/16

DECIZIE

22 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul Iuliana Oprea
Judecătorii Dumitru Mardari, Nicolae Craiu, Mariana Pitic, Galina Stratulat

examinând recursurile declarate de Ministerul Justiției și Demian Grigore, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Demian Grigore împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului material și moral, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015, prin care au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției și Demian Grigore și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani municipiul Chișinău din 22 octombrie 2015

c o n s t a t ă

La 27 iulie 2015 Demian Grigore a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 18 aprilie 2008 a depus la Judecătoria Căușeni o cerere de chemare în judecată împotriva Filialei Căușeni SA „Moldtelecom” cu privire la neonorarea obligațiilor contractuale și încasarea prejudiciului cauzat.

Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni din 14 noiembrie 2008, acțiunea a fost admisă parțial.

Prin decizia Curții de Apel Bender din 19 februarie 2009, au fost respinse apelurile declarate de către Demian Grigore și SA „Moldtelecom” și menținută hotărârea primei instanțe.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 26 august 2009, recursul declarat de SA „Moldtelecom” a fost admis, au fost casate decizia Curții de Apel Bender din 19 februarie 2009 și hotărârea Judecătoriei Căușeni din 14 noiembrie 2008, și restituită pricina spre rejudecare la Judecătoria Căușeni, în alt complet de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoria Căușeni din 16 februarie 2010, acțiunea a fost admisă parțial.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 02 iunie 2010, a fost respinsă cererea SA „Moldtelecom” de strămutare a pricinii în altă instanță.

Prin decizia Curții de Apel Bender din 23 octombrie 2010, a fost respins apelul declarat de SA „Moldtelecom” și menținută hotărîrea primei instanțe.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 26 mai 2011, a fost admis recursul declarat de SA „Moldtelecom”, casată decizia Curții de Apel Bender din 23 octombrie 2010 și restituită pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Comrat.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 30 septembrie 2011, a fost admis apelul declarat de SA „Moldtelecom”, casată hotărîrea Judecătoria Căușeni din 16 februarie 2010 și remisă pricina spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoria Căușeni din 09 aprilie 2013, a fost admis demersul SA „Moldtelecom” și pricina strămutată pentru judecare la Judecătoria Centru mun. Chișinău.

Prin decizia Curții de Apel Bender din 01 octombrie 2013, a fost admis recursul declarat de Demian Grigore, casată încheierea Judecătoria Căușeni din 09 aprilie 2013 și restituită cauza conform competenței la Judecătoria Căușeni în același complet de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoria Căușeni din 31 martie 2014, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2014, a fost respins apelul declarat de Grigore Demian și menținută hotărîrea Judecătoria Căușeni din 31 martie 2014.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 06 mai 2015, recursul declarat de Grigore Demian a fost considerat ca inadmisibil.

Ca urmare a celor menționate, indică reclamantul că examinarea cauzei date a durat mai bine de 7 ani de zile în instanțele de judecată și, deci, nu poate fi considerată ca examinată în termeni rezonabili.

Prin tergiversarea examinării cauzei i-a fost încălcat dreptul privind satisfacția echitabilă, iar după complicitatea cauzei și comportamentul părților în ședințele de judecată nu a fost necesar ca pricina dată să fie examinată de către instanțele de judecată într-o perioadă de peste 7 ani de zile.

Or, în prima instanță în total au avut loc 19 ședințe de judecată și examinate pe o perioadă de peste 3 ani și 7 luni; în instanțele de apel în total au avut loc 14 ședințe de judecată, care s-au examinat pentru o perioadă de 7 luni; în instanța de recurs în total au avut loc 7 ședințe de judecată, care s-au examinat timp de 25 zile.

Respectiv, judecarea cauzei a avut loc pe o perioadă cu încălcarea termenilor rezonabili prevăzuți de lege, dintre care la judecarea primelor apeluri instanța a numit 4 ședințe de judecată, toate fiind amânate la cererea părții adverse din diferite motive – din lipsă a pîrîtului, pentru prezentarea unor noi probe; ca urmare a primei rejudecări, instanța de apel a examinat pricina în ordine de apel pe o durată de 5 ședințe de judecată, dintre care două ședințe au fost amânate fără vreun motiv întemeiat; instanța de recurs a examinat cauza timp de 3 ședințe.

În mod deosebit prima instanță a încălcat termenii rezonabili de judecare a pricinii după prima rejudecare, unde în total au avut loc 12 ședințe de judecată, care s-au examinat timp de 2 ani și 16 zile, iar 3 ședințe au fost amânate la cererea nemotivată a pîrîtului.

Deși Curtea Supremă de Justiție la 02 iunie 2010 s-a expus asupra respingerii cererii de strămutare a pricinii la o altă instanță, la 09 aprilie 2013 instanța a admis demersul pârîului și a dispus strămutarea pricinii pentru judecare la Judecătoria Centru mun. Chișinău. Ulterior însă soluția dată a fost casată. Or, din aceste considerente, examinarea pricinii a fost tergiversată cu 6 luni.

Esențial s-au scurs și termenele de la data pronunțării hotărîrii primei instanțe (deciziei instanței de apel) și examinarea căilor ordinare de atac în instanțele ierarhic superioare.

A menționat că activează în calitate de avocat, respectiv pentru pregătirea acțiunii și depunerea acesteia în instanța de judecată reclamantul a consumat mai mult de 10 ore. Or, ținînd cont de recomandările Consiliului Uniunii Avocaților asupra cuantumului onorariilor avocaților, acestuia urmează a-i fi compensată suma de 11900 lei, care poate fi considerată drept un venit ratat.

Totodată consideră că, prin tergiversarea examinării cauzei i-a fost cauzat și un prejudiciu moral, pe care-l estimează la suma de 40000 lei, ce constituie echivalentul suferințelor psihice legate de tergiversarea examinării cauzei de către instanțele de judecată.

Susține reclamantul că în legătură cu examinarea cauzei a fost nevoit să suporte cheltuieli suplimentare - pentru obținerea xerocopiilor din materialele cauzei civile, pentru deplasări din or. Căușeni pînă în mun. Chișinău etc.

Cere reclamantul Demian Grigore admiterea acțiunii, constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, încasarea din contul Ministerului Justiției în beneficiul lui Demian Grigore a prejudiciului moral în mărime de 40000 lei, a prejudiciului material în mărime de 11900 lei – venit ratat, și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 octombrie 2015, a fost admisă parțial acțiunea, fiind constatată încălcarea dreptului lui Demian Grigore la judecarea în termen rezonabil a cauzei, dispusă încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Demian Grigore a sumei de 3000 lei cu titlul de prejudiciu moral și sumei de 698 lei cu titlul de cheltuieli de judecată, iar în total suma de 3698 lei, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015, au fost respinse apelurile declarate de Ministerul Justiției și Demian Grigore și menținută hotărîrea Judecătoriei Buiucani municipiul Chișinău din 22 octombrie 2015.

La 29 februarie 2016 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea hotărîrilor judecătorești, cu pronunțarea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, instanțele de judecată la pronunțarea hotărîrilor au interpretat în mod eronat normele de drept material.

Susține că instanța de apel și prima instanță la adoptarea hotărîrilor doar parțial au apreciat Raportul motivat nr. 81-9/15 din 02 septembrie 2015, prezentat de către Judecătoria Căușeni, în condițiile în care din conținutul acestuia este evident că durata de timp a examinării cauzei s-a datorat complexității cauzei și comportamentului participanților la proces.

Prin urmare, conform Raportului motivat nr.81-9/15 din 02 septembrie 2015, prezentat de către Judecătoria Căușeni, se desprinde că judecarea acțiunii începînd cu 18 aprilie 2008 și pînă la 06 mai 2015 (7 ani) s-a datorat faptului că toate amînările ședințelor

de judecată ce au avut loc sunt explicate și motivate, din acest considerent nu a existat nici un temei de a constata încălcarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil.

Totodată, instanța de apel nu a ținut cont de faptul și nu s-a expus asupra argumentului Ministerului Justiției referitor la faptul că reclamantul Demian Grigore dispunea de dreptul legal de a obiecta asupra amânării ședințelor de judecată, inclusiv și dreptul de a solicita instanței de judecată o cerere de urgentare a examinării pricinii conform prevederilor art.192 CPC, acțiuni care însă nu au fost întreprinse.

Alt argument invocat în susținerea netemeinicii deciziei instanței de apel se explică prin faptul că soluția instanțelor de judecată ierarhic inferioare privind încasarea prejudiciului moral și a prejudiciului material este una neîntemeiată, atâta timp cât nu există nici un motiv de a consta încălcarea dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei.

În această ordine de idei, în lipsa dovezilor că persoana a suferit un prejudiciu în urma încălcării dreptului garantat de lege, nu se acordă în mod automat dreptul la încasarea prejudiciului material și moral.

La 29 februarie 2016 Demian Grigore a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel la pronunțarea deciziei a interpretat în mod eronat normele de drept material. Astfel, instanța de apel nu a luat în considerație poziția primei instanțe care a constatat că termenii de examinare a cauzei civile au fost încălcați prin faptul remiterii cauzei de doua ori la rejudecare în prima instanță.

Astfel, perioada de timp de 5 ani și 9 luni de zile poate fi considerată ca perioadă de încălcare a dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei, iar suma de 3000 lei, încasată cu titlu de prejudiciu moral, nu poate fi echitabilă suferințelor psihice suportate de reclamant la examinarea cauzei civile.

Jurisprudența CEDO în materia duratei nerezonabile a procedurilor judiciare indică sumele acordate cu titlu de prejudiciu moral, care variază între 1000 Euro pentru 5 sau 10 ani (*cauza SRL "Deservire"*), 600 Euro pentru 6 ani (*cauza Cravenco*) și 300 Euro pentru 10 ani de examinare a cauzei. În cazul dat însă quantumul prejudiciului moral acordat lui este unul derizoriu.

În conformitate cu art. 434 al. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că, copia deciziei motivate a instanței de apel din 16 decembrie 2015 a fost expediată părților la 28 decembrie 2015 (f.d. 147) și recepționată de Ministerul Justiției la 31 decembrie 2015 (f.d. 154). Or, în cazul dat Ministerul Justiției a declarat la 29 februarie 2016 recurs în termen.

În aceleași circumstanțe, la 28 decembrie 2015 a fost expediată în adresa lui Demian Grigore copia deciziei motivate a instanței de apel, însă la materialele cauzei lipsește dovada de recepționare a acesteia.

Cu toate acestea, recurentul Demian Grigore s-a conformat prevederilor legale și în termen, la 25 februarie 2016, prin scrisoare recomandată, a expediat în adresa Curții Supreme de Justiție cerere de recurs împotriva deciziei contestate.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției urmează a fi respins, iar recursul declarat de Grigore Demian urmează a fi admis, cu modificarea hotărârilor judecătorești din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

La caz s-a constatat că, Demian Grigore la 18 aprilie 2008 a depus la Judecătoria Căușeni o cerere de chemare în judecată împotriva Filialei Căușeni SA „Moldtelecom” cu privire la neonorarea obligațiilor contractuale și încasarea prejudiciului cauzat.

Prin hotărârea Judecătoria Căușeni din 14 noiembrie 2008, acțiunea a fost admisă parțial.

Prin decizia Curții de Apel Bender din 19 februarie 2009, au fost respinse apelurile declarate de către Demian Grigore și SA „Moldtelecom” și menținută hotărârea primei instanțe.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 26 august 2009, recursul declarat de SA „Moldtelecom” a fost admis, au fost casate decizia Curții de Apel Bender din 19 februarie 2009 și hotărârea Judecătoria Căușeni din 14 noiembrie 2008, și restituită pricina spre rejudecare la Judecătoria Căușeni, în alt complet de judecată.

Prin hotărârea Judecătoria Căușeni din 16 februarie 2010, acțiunea a fost admisă parțial.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 02 iunie 2010, a fost respinsă cererea SA „Moldtelecom” de strămutare a pricinii în altă instanță.

Prin decizia Curții de Apel Bender din 23 octombrie 2010, a fost respins apelul declarat de SA „Moldtelecom” și menținută hotărârea primei instanțe.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 26 mai 2011, a fost admis recursul declarat de SA „Moldtelecom”, casată decizia Curții de Apel Bender din 23 octombrie 2010 și restituită pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Comrat.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 30 septembrie 2011, a fost admis apelul declarat de SA „Moldtelecom”, casată hotărârea Judecătoria Căușeni din 16 februarie 2010 și remisă pricina spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoria Căușeni din 09 aprilie 2013, a fost admis demersul SA „Moldtelecom” și pricina strămutată pentru judecare conform competenței la Judecătoria Centru mun. Chișinău.

Prin decizia Curții de Apel Bender din 01 octombrie 2013, a fost admis recursul declarat de Grigore Demian, casată încheierea Judecătoria Căușeni din 09 aprilie 2013 și restituită cauza conform competenței la Judecătoria Căușeni în același complet de judecată.

Prin hotărârea Judecătoria Căușeni din 31 martie 2014, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2014, a fost respins apelul declarat de Grigore Demian și menținută hotărârea Judecătoria Căușeni din 31 martie 2014.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 06 mai 2015, recursul declarat de Grigore Demian a fost considerat ca inadmisibil.

Făcînd uz de noul remediu intern în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, Demian Grigore prin acțiunea formulată solicită constatarea încălcării dreptului și încasarea din bugetul de stat a prejudiciului moral în mărime de 40000 lei, a prejudiciului material în mărime de 11900 lei – venit ratat, precum și a cheltuielilor de judecată, cauzate sub aspectul încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei lui împotriva Filialei Căușeni SA „Moldtelecom” cu privire la neonorarea obligațiilor contractuale și încasarea prejudiciului cauzat.

Or, după cum susține acesta, de la depunerea cererii de chemare în judecată în instanța de judecată și pînă la finalizarea procesului au trecut mai bine de 7 ani (18 aprilie 2008 - 06 mai 2015).

Fiind investită cu examinarea pricinii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a cerințelor lui Demian Grigore, în legătură cu ce a constatat violarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a dispus încasarea prejudiciului moral în mărime de 3000 lei, iar în partea reparării prejudiciului material pretențiile au fost respinse ca nefiind probate. Instanța de apel, la rîndul său, a constatat temeinicia hotărîrii primei instanțe.

Conform art. 14 alin. (1) și (2) Cod civil, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel.

În conformitate cu art. 2 al.(1) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești nr.87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Respectiv, în sensul dispozițiilor citate este de înțeles că, orice persoană poate pretinde la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, dacă se constată o atare încălcare.

Conform art. 4 al. (1) a Legii nr.87 din 21 aprilie 2011, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Prevederile art. 192 al. (1) CPC, dispozițiile căruia în conformitate cu art. 376 al. (1) CPC se aplică și în instanța de apel, stabilește că pricinile civile se judecă în primă instanță în termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: complexitatea pricinii, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, importanța procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a pricinii se asigură de către instanță.

Conform articolul 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Termenul rezonabil trebuie raportat la fiecare caz în parte, luând în considerare durata procedurii, natura pretențiilor, complexitatea procesului, comportamentul autorităților competente și al părților, dificultatea dezbatelor, aglomerarea rolului instanței, precum și exercitarea căilor de atac.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa a instituit anumite criterii de apreciere a noțiunii de termen rezonabil (a se vedea cauzele: *Josan*, § 18, *Mazepa*, § 42, *Holomiov*, § 137) și anume:

- complexitatea cauzei, care se apreciază după caz și individual (se va ține cont de natura obiectului litigiului, precum și faptul dacă acțiunea a cuprins doar un singur obiect sau a fost conexe mai multe obiecte și/sau cereri, inclusiv ale unor persoane terțe);

- comportamentul părților, care include aprecierea comportamentului reclamantului. Se va aprecia *bona/mala fides* a tuturor părților implicate în proces, inclusiv existența unor întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate, consecutivitatea ședințelor, planificarea unei ordini a ședințelor cu pauze îndelungate etc.

La fel, trebuie luat în considerație și comportamentul autorităților (a instanțelor de judecată sau a organelor abilitate implicate în proces);

- miza (interesul) pentru reclamant, relevă importanța sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen nerezonabil.

Or, prima instanță corect a constatat încălcarea dreptului lui Demian Grigore la examinarea pricinii în termen rezonabil, însă instanța de recurs constată că suma prejudiciului moral dispusă spre încasare în mărime de 3000 lei ca fiind una diminuată.

Astfel, conform art. 2 alin. (6) și (7) a Legii nr.87 din 21 aprilie 2011, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant. Organul care reprezintă statul în instanță de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

În materia duratei nerezonabile a procedurilor judiciare, sumele acordate cu titlu de prejudiciu moral de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauzele împotriva Republicii Moldova variază între 1000 și 2500 euro pentru 5 sau 10 ani.

Cea mai mică sumă s-a acordat în cauza „*Deservire SRL vs. Moldova*”- 600 Euro pentru 6 ani și cea mai mare în cauza „*Cravenco vs. Moldova*”- 3000 Euro pentru 10 ani de examinare a unui litigiu de muncă.

Colegiul relevă că cuantumul prejudiciului moral pretins de către Demian Grigore în sumă de 40000 lei este vădit disproportionat și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității, iar suma acordată de instanțele inferioare cu titlu

de pagubă morală – 3000 lei, este una diminuată în coraport cu practica stabilită pe cazuri similare, în situația în care cauza civilă a fost examinată pe o perioadă de mai bine de 7 ani.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

În consecința celor relatate și având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate, starea de stres și frustrare cauzate lui Demian Grigore, instanța de recurs apreciază că în cauză sunt motive de a majora cuantumul prejudiciului moral stabilit de instanțe pentru a fi încasat în beneficiul recurentului – reclamant de la 3000 lei până la 10000 lei, sumă care, în opinia instanței, poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate, la caz reclamantului Demian Grigore, și este una corelativă cu practica judiciară pe cazuri analogice.

Nu sunt relevante argumentele recurentului Demian Grigore privind majorarea cuantumului prejudiciului moral până la 40000 lei, în cazul în care aprecierea prejudiciului moral, care este o prerogativă exclusivă a instanței de judecată, se face în raport cu criteriile de apreciere instituite la fiecare caz în parte. La fel, se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității și faptul că suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană și/sau instanțele naționale în cazuri similare, excluzându-se în consecință pretenții excesive și vădit exagerate.

La caz, pretențiile recurentului Demian Grigore privind încasarea prejudiciului moral de 40000 lei pentru încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, în opinia instanței de recurs, sunt excesive și vădit exagerate, nefiind proporționale cu sumele atribuite în aceleași condiții pe cauze similare.

Vis-a-vis de capătul de cerere cu privire la repararea prejudiciului material în sumă de 11900 lei (venit ratat), instanța de recurs constată ca fiind legal respins de instanțele ierarhic inferioare, în cazul în care recurentul pe parcursul examinării cauzei nu a administrat probe ce ar confirma suportarea unui astfel de prejudiciu ca rezultat al încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, or art. 4 al. (1) a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 incumbă reclamantului sarcina probațiunii, și nu Ministerului Justiției.

În urma celor expuse, cu titlu de consecință, rezultă și netemeinicia recursului declarat de Ministerul Justiției, în cazul în care s-a stabilit cu certitudine constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei lui Demian Grigore împotriva Filialei Căușeni SA „Moldtelecom” cu privire la neonorarea obligațiilor contractuale și încasarea prejudiciului cauzat, examinarea căruia a durat timp de 7 ani.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate de către instanța de apel și prima instanță, verificarea suplimentară a cărorva dovezi nefiind necesară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de

Ministerul Justiției, de a admite recursul declarat de către Demian Grigore și a modifica hotărârile judecătorești, majorând suma încasată din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Demian Grigore cu titlu de prejudiciu moral de la 3000 lei și până la 10000 lei, iar în rest de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Ministerul Justiției.

Se admite recursul declarat de către Demian Grigore.

Se modifică decizia Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015 și hotărârea Judecătoriei Buiucani municipiul Chișinău din 22 octombrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Demian Grigore împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului material și moral, după cum urmează:

Se majorează cuantumul sumei prejudiciului moral încasate din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Demian Grigore de la 3000 (trei mii) lei și până la 10000 (zece mii) lei.

În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 16 decembrie 2015 și hotărârea Judecătoriei Buiucani municipiul Chișinău din 22 octombrie 2015 se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Iuliana Oprea

Judecătorii

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Galina Stratulat